

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำหมันหลังคลอด
ของสตรีที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป
ในโรงพยาบาลเขตจังหวัดบุรีรัมย์

Factors influencing the acceptance of post-partum
sterilization among women with three or
more children in hospitals of Buri-Ram province

สำนักหอสมุด

27 มี.ค. 2532

นันทนา คงนันทะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2531

อภินันทนาการ

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย. พ. อภินันทะ

15473

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำหมันหลังคลอดของสตรีที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ในโรงพยาบาลของจังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย นันทนา ดงนันทะ

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์สุวิชัย อินทรประเสริฐ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ประทักษ์ โอประเสริฐสวัสดิ์

รองศาสตราจารย์มานี ไชยธีรานวัณศิริ

วันที่สำเร็จการศึกษา 24 พฤษภาคม 2531

บทคัดย่อ

การศึกษาดังนี้เป็นการศึกษาแบบ Historical prospective study เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทาง เศรษฐกิจสังคม ประชากร และปัจจัยอื่น ๆ กับการทำหมันหลังคลอด โดยศึกษาจากมารดาหลังคลอดที่มีบุตรมีชีวิตตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ที่ได้คลอดบุตร ณ โรงพยาบาลทั้ง 11 แห่งในจังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2529 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2529 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง ขณะพักฟื้นหลังคลอด ตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 318 ราย แยกเป็นสตรีที่ทำหมัน 174 ราย สตรีที่ไม่ทำหมัน 144 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant analysis) โดยใช้วิธีแบบขั้นตอน (Stepwise method)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้คือ

1. ทั้งสตรีที่ทำหมันและไม่ทำหมันส่วนใหญ่จะเคยคุมกำเนิดมาก่อน (ร้อยละ 83.3 และร้อยละ 79.2) โดยนิยมใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดมากที่สุด รองลงมาได้แก่ยาฉีดคุมกำเนิด และห่วงอนามัยตามลำดับ

2. ในกลุ่มสตรีที่ทำหมันพบว่า เกี่ยวกับเหตุผลที่ตัดสินใจทำหมันครั้งนี้ ส่วนใหญ่เนื่องจากไม่ต้องการบุตรอีก (ร้อยละ 97.2) รองลงมาเนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ 78.2) สามีสนับสนุนให้ทำ (ร้อยละ 73.0)

เกี่ยวกับตัดสินใจทำหมันพบว่าส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างสตรี-สามี (ร้อยละ 94.8) โดยส่วนใหญ่มีการตัดสินใจที่จะทำหมันตั้งแต่ขณะอยู่บ้าน (ร้อยละ 87.4) มีเพียงร้อยละ 12.6 ที่มีการตัดสินใจทำหมันในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาล

3. ในกลุ่มสตรีที่ไม่ทำหมันพบว่า เหตุผลที่สตรีไม่ทำหมันส่วนใหญ่เนื่องจากสามีไม่ให้ทำหมัน (ร้อยละ 66.0) รองลงมาเนื่องจากความกลัวในการผ่าตัด (ร้อยละ 54.3) กลัวผลเสียหลังจากการทำหมัน (ร้อยละ 42.4) ต้องการบุตรอีก (ร้อยละ 32.6) และเมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นต่อการทำหมันในอนาคตพบว่า ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองหรือสามีจะทำหมันในอนาคต (ร้อยละ 63.1) มีเพียงร้อยละ 18.1 ที่คิดว่าตนเองหรือสามีจะไม่ทำหมันในอนาคต

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำหมัน จากการวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์อำนาจจำแนก พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำหมัน 5 ปัจจัย เรียงตามลำดับความสัมพันธ์ได้ดังนี้คือ ความเห็นของสามีต่อการทำหมัน ความต้องการบุตรเพิ่ม ความเชื่อในข่าวลือเกี่ยวกับการทำหมัน ความกลัวในการทำหมัน อายุของสตรี ส่วนปัจจัยที่เหลือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยต่อการทำหมัน ได้แก่ รายได้ของครอบครัว การศึกษาของสตรี อาชีพของสตรี การรับสื่อมวลชน จำนวนบุตรที่มีชีวิต เพศของบุตรที่มี ทั้งนี้สมการจำแนกประเภทมีประสิทธิภาพในการจำแนกกลุ่ม ได้ถูกต้องสูงถึง 92.10 %

Thesis Titles Factors influencing the acceptance of post-partum sterilization among women with three or more children in hospitals of Buri-Ram province.

Name Nantana Kongnanta

Degree Master of science (Human Reproduction and population planning.

Thesis Supervisory committee

Suwachai Intaraprasert, M.D., Thai Board of OB. - GYN., Dip. Pop. Growth Studies.

Pratak O-prasertsawat, M.D., Thai Board of OB.-GYN.,

Manee Chaiteeranuwatsiri, M.ED.

Date of Graduation May 24, 1988.

ABSTRACT

The purpose of this prospective study is to analysis the demographic, socioeconomic and other factors which influence the acceptance of postpartum sterilization in the women, who had three or more children, delivered in Buriram provincial hospitals during June 1, 1986 to July 31, 1986. These women were interviewed during their postpartum stay in the hospitals. There were 318 women of which 174 underwent postpartum sterilization and 144 did not.

All data were analyzed by percentage occurrence, arithmetic mean, standard deviation and idscriminant analysis using stepwise method.

Both groups have used contraception before (83.3 percent in sterilized and 79.2 percent in non sterilized groups respectively popular method was the oral contraceptive pill followedly the injectable and IUD

In the sterilized group, the reasons were having enough children (97.2 percent), economic factors (78.2 percent) and hushand actively encouraged (73.0 percent)

94.8 percent of husbands and viwes decided together to have sterilization done, of which 87.4 percent decided while they were at home and only 12.6 percent decided during their stay in hospital.

3

In the non sterilized group the reasons were husband's objection (66.0 percent), fear of operation (54.3 percent), fear of subsequent complications of sterilized (42.4 percent) and wanting more children (32.6 percent). But on further enquire, 63.1 percent would have sterilization done in the future and only definitely not.

In this study it was found that the most important factors, which influenced the sterilization were the husband's attitude toward sterilization, wanting additional children, believe about complication of sterilization, fear of operation and maternal age. Number of living children, sex of living children, education, occupation, family income per year and exposure to mass media were not significant factors. This discriminant function can classify correctly 92.10 percent.